



RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus selgitas piiratud teovõimega inimese võimalust testamenti teha

Riigikohus selgitas piiratud teovõimega inimese võimalust testamenti teha

17. Detsember 2020

Kohus juhtis pärimisasja lahendamisel tähelepanu sellele, et eestkostja ei saa inimest esindada tehingutes, mida ta võib teha vaid isiklikult. Nende hulka kuulub ka testamendi koostamine.

Riigikohtusse jõudnud pärimisasjas vaidlesid pooled selle üle, kellel on õigus pärida 2016. aastal surnud mehe korter. Mees oli 2003. aastal koostatud notariaalse testamendiga pärandanud korteri sihtasutusele. Paar nädalat enne surma oli ta kirjutanud aga uue omakäelise testamendi, millega jättis korteri hoopis pereliikmele.

Üldjuhul oleks korterile olnud õigus pereliikmel, sest tema kasuks tehtud testament oli hilisem. Selles asjas oli aga hilisema testamendi kehtivus vaidluse all, sest kaks aastat enne selle koostamist oli pärandajale määratud eestkostja.

Notar leidis, et korteri saab varasema testamendi järgi endale sihtasutus, sest pärandaja ei olnud hilisema testamendi tegemise ajal enam teovõimeline. Pärast eestkostja määramist oli pärandajale jäetud võimalus teha ainult perekonnaõiguslikke otsuseid ja pisitehinguid ning osaleda valimistel.

Pereliige pöördus sihtasutuse vastu kohtusse, et tuvastada tema kasuks tehtud hilisema testamendi kehtivus. Maakohus jättis tema hagi rahuldamata, kuid ringkonnakohus saatis asja tagasi maakohtule. Riigikohus rahuldab oma tänase otsusega sihtasutuse kaebuse ja saatis asja uueks arutamiseks ringkonnakohtule.

Eestkostja ei saa eestkostetava eest testamenti teha

Tsiviilkolleegium selgitas, et eestkostja võib teha inimese nimel tehinguid vaid oma esindusõiguse piires. Tema ülesanded pannakse kirja eestkostemäärusesse. Eestkostja ülesannete hulka ei saa aga kunagi kuuluda asjad, mida iga inimene võib teha vaid isiklikult.

Sellepärast on eestkostemääruses ka eraldi välja toodud, kas eestkostetaval on valimisõigus, kas ta saab abielu sõlmida, isadust omaks võtta või muid perekonnaõiguslikke otsuseid langetada. Eestkostja ei saa teda neis küsimustes esindada ega oma nõusolekut anda. Ka testamenti saab teha vaid iga inimene ise.

Riigikohus selgitas, et piiratud teovõimega inimese tehingutest on tühised vaid need, mille tähendusest ta tehingu ajal aru ei saanud. Iga üksiku tehingu puhul tuleb eestkostetava arusaamisvõimet eraldi hinnata. Üldist juhust pole võimalik anda, sest tehingute maht ja sisu on erinevad. Lisaks on arusaamisvõime hindamiseks vajalikud psühhiaatria eriteadmised.

Ka inimene, kellele on määratud eestkostja, võib olla suuteline osade tehingute sisust aru saada. Eestkostja

ülesannete ulatuses eeldatakse, et inimese teovõime on piiratud. Eeldus tähendab aga seda, et võimalik on tõendada ka vastupidist. Oluline on siiski märkida, et testamendi puhul see eeldus ei kehti, sest seda saab teha vaid iga inimene ise.

Kohtuotsusega saab tutvuda siin[1].

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
55 637 043

Image not found
file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/pictures/Riigikohus%20100.png

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-selgitas-piiratud-teovoimega-inimese-voimalust-testamenti-teha>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=2-17-1453/135>